

Narodowy Program Zdrowia - WYKAZ i WYTYCZNE DOT. KOSZTÓW REFERENCYJNYCH

Wykaz dotyczy kosztów bezpośrednich i służy ocenie racjonalności i efektywności kosztowej planowanych wydatków dokonywanej na etapie oceny merytorycznej wniosków i ofert oraz obowiązuje na etapie realizacji każdego zadania. Zestawienie zawiera maksymalne dopuszczalne stawki. Spełnienie warunków określonych w niniejszym załączniku jest wymagane, aby wydatki mogły zostać uznane za zasadne i kwalifikowalne.

Lp.	Działanie	Stawka maksymalna (w zł)	Jednostka miary	Uwagi
1	Wykłady dydaktyczne - wynagrodzenie prowadzącego	230 - 575 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Wykład dydaktyczny powinien opierać się na konspekcie, którego udostępnienia może oczekiwać organizator. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Stosowanie stawki powyżej 345 zł powinno być zarezerwowane dla wykładowców z wyższym wykształceniem oraz tytułem naukowym doktora lub profesora i/lub udokumentowanym wieloletnim doświadczeniem w dziedzinie obejmującej tematykę wykładu. Koszt przygotowania prezentacji lub materiałów dydaktycznych wykładowcy zawiera się w koszcie wynagrodzenia.
2	Seminaria i warsztaty - wynagrodzenie prowadzącego	115 - 500 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Seminaria i warsztaty powinny być prowadzone na podstawie konspektu lub scenariusza, którego udostępnienia może oczekiwać organizator. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Stosowanie stawki powyżej 250 zł powinno być zarezerwowane dla wykładowców z wyższym wykształceniem oraz tytułem naukowym doktora lub profesora lub dla prowadzących szkolenia wysokospecjalistyczne. Koszt przygotowania prezentacji lub materiałów dydaktycznych wykładowcy zawiera się w koszcie wynagrodzenia.
3	Szkolenia profesjonalne grupowe (np. treningi psychologiczne) - wynagrodzenie prowadzącego	115 - 175 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Liczebność grup max 15 uczestników przy jednym prowadzącym. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Koszt przygotowania prezentacji lub materiałów dydaktycznych wykładowcy zawiera się w koszcie wynagrodzenia.
4	Zajęcia profilaktyczne i edukacyjno-rozwojowe - wynagrodzenie prowadzącego	30 - 85 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Liczebność grup max 15 uczestników przy jednym prowadzącym. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Koszt przygotowania prezentacji lub materiałów dydaktycznych wykładowcy zawiera się w koszcie wynagrodzenia.

5	Dyżury interwencyjno-wspierające (systematyczne)	35 - 70 zł/h 45 - 75 zł/h (w przypadku dyżurów skierowanych do os. z problemami, np. alkoholowymi)	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć.
6	Dyżury interwencyjno-wspierające wymagające wyższych kompetencji	90-175 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Pozycja ta dotyczy porad interwencyjnych i kryzysowych, świadczonych przez specjalistów typu psycholog, psychoterapeuta, psychiatrę, wykwalifikowanych w zakresie interwencji kryzysowej.
7	Konsultacje specjalistów (innych niż wskazanych w pozycjach poniżej)	50 - 180 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Dotyczy również konsultacji indywidualnych.
8	Poradnictwo prawne indywidualne (dotyczy porad udzielanych na zlecenie, <u>sporadycznie</u>)	120 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Koszt obejmuje także opracowanie materiałów dydaktycznych.
9	Konsultacja lub porada/szkolenie prowadzona przez lekarza	75-180 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Koszt obejmuje także opracowanie materiałów dydaktycznych. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Dotyczy również konsultacji indywidualnych.
10	Konsultacja lub porada/szkolenie prowadzona przez psychologa/psychoterapeutę	75-180 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Koszt obejmuje także opracowanie materiałów dydaktycznych. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Dotyczy również konsultacji indywidualnych. Stawki wyższe niż 140 zł winny być zarezerwowane dla psychologa posiadającego tytuł specjalisty w dziedzinie psychologia kliniczna lub psychologa w trakcie specjalizacji w dziedzinie psychologia kliniczna lub psychologa, lub osoby posiadającej certyfikat psychoterapeuty, lub osoby ubiegającej się o otrzymanie certyfikatu psychoterapeuty, udzielającej świadczeń - <u>w każdym przypadku z udokumentowanym, co najmniej 2-letnim doświadczeniem w pracy klinicznej.</u>
11	Konsultacja lub porada/szkolenie prowadzona przez dietetyka	75-140 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Koszt obejmuje także opracowanie materiałów dydaktycznych. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Dotyczy również konsultacji indywidualnych.
12	Konsultacja lub porada/szkolenie prowadzone przez trenera personalnego lub innego specjalistę z wykształceniem w zakresie aktywności fizycznej lub fizjoterapeutę	80-140 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Koszt obejmuje także opracowanie materiałów dydaktycznych i przygotowanie innych materiałów do zajęć. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących (wynagrodzenie powyżej 100 zł powinno być zarezerwowane dla fizjoterapeuty posiadającego specjalistyczne wykształcenie medyczne i odpowiednie umiejętności), liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Dotyczy również konsultacji indywidualnych.
13	Konsultacja lub porada/szkolenie prowadzona przez pielęgniarkę lub pielęgniarkę psychiatryczną (pielęgniarka po kursie specjalizacyjnym)	80 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Koszt obejmuje także opracowanie materiałów dydaktycznych. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Dotyczy również konsultacji indywidualnych.

14	Osoba prowadząca terapię zajęciową	80 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Koszt obejmuje także opracowanie materiałów dydaktycznych. Wysokość wynagrodzenia zależy od kwalifikacji prowadzących, liczby i wielkości grup oraz liczby godzin zajęć. Dotyczy również konsultacji indywidualnych.
15	Personel sprawujący opiekę nad osobą niesamodzielną lub zależną	Asystent osoby niepełnosprawnej 30 zł/h, Opieka nad osobą zależną 20 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	
16	Wynagrodzenie architekta, projektanta wnętrz prowadzącego szkolenie/warsztat	120 zł/h	wynagrodzenie brutto za godzinę pracy	Wynagrodzenie doradcy z obszaru branżowego działalności - dotyczy dostosowania m.in. przestrzeni domowej dla osób z niepełnosprawnościami (usuwanie barier architektonicznych).
17	Teksty autorskie zatwierdzone do publikacji i rozpowszechniania	50 - 125 zł	kwota za stronę znormalizowanego maszynopisu, tj. 1800 znaków	Nie dotyczy publikacji naukowych i rekomendacji tworzonych na bazie badań i analiz statystycznych, opracowywanych przez grono eksperckie w danej tematyce, w których następuje indywidualna wycena na bazie zakresu tematycznego, wykształcenia i doświadczenia autorów, przeznaczenia tekstu.
18	Tłumaczenia tekstu	50 - 90 zł	kwota za stronę znormalizowanego maszynopisu, tj. 1800 znaków	Kwota uzależniona od rodzaju tłumaczenia, grupy językowej oraz terminu. W uzasadnionych, niestandardowych przypadkach istnieje możliwość na indywidualne ustalenia (np. tłumaczenie pilne czy dotyczące III i wyższych grup językowych).
19	Wytwarzanie i zlecenie innych materiałów edukacyjno-terapeutycznych (filmy, plakaty itp.)	cena uzależniona od tematyki i zakresu prac		Ustalając wynagrodzenia w tym obszarze należy oszacować liczbę godzin potrzebnych do faktycznego wykonania dzieła i posłużyć się stawką godzinową podobną do wynagrodzeń za warsztatową działalność szkoleniową, przy jednoczesnym uwzględnieniu stopnia skomplikowania projektów i docelowych parametrów technicznych i graficznych dzieła.
20	Wynajem sali na spotkania/szkolenia	Grupa do 20 osób - 75-100 zł Grupa 21 - 50 osób - 80-120 zł Grupa 51 - 100 osób - 168-200 zł Grupa 101 - 250 osób - 293-500 zł	godzina najmu sali (zegarowa)	Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu. Obejmuje koszt wynajmu sali wyposażonej, zgodnie z potrzebami projektu, m.in. w stoły, krzesła, rzutnik multimedialny z ekranem, komputer, tablice flipchart lub tablice suchościeralne, bezprzewodowy dostęp do Internetu oraz koszty utrzymania sali, w tym energii elektrycznej. Dotyczy również wynajmu sali na potrzeby zajęć fizycznych typu sala fitness, siłownia. Wydatek kwalifikowalny, o ile sala oraz budynek, w którym się ona znajduje, zapewnia dostęp dla osób z niepełnosprawnością ruchową (tj. dostosowanie architektoniczne). Wielkość pomieszczenia odpowiednio dostosowana do liczby uczestników spotkania. Cena obejmuje wynajem krótkoterminowy (w przypadku wynajmu sal na okres dłuższy niż 80 godzin zegarowych cena powinna być niższa). Cena nie dotyczy wynajmu sal wyposażonych w sprzęt specjalistyczny umożliwiający udział w szkoleniach osób z innymi rodzajami niepełnosprawności niż niepełnosprawność ruchowa (np. sala z pętlą indukcyjną).

21	Zakup materiałów biurowych dla uczestników szkolenia/konferencji	9-24 zł/zestaw podstawowy zawierający długopis, notatnik, teczkę itp. lub 24-50 zł/zestaw (w przypadku zestawu z dodatkowym pendrive, co dotyczy tylko dużej ilości materiałów szkoleniowych nagrywanych na pendrive, zamiast wydruku tych materiałów lub innym materiałem)	zestaw	Wydatek kwalifikowany, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu; wydatek kwalifikowany, o ile przewidziane są w ramach realizowanego projektu szkolenia/warsztaty/doradztwo; obejmuje zestaw składający się co najmniej z teczki, notesu, długopisu. Cena rynkowa powinna być uzależniona od rodzaju oferowanej usługi i jest niższa, jeśli finansowany jest mniejszy zakres usługi (np. notes i długopis); cena nie obejmuje kosztu logotypów (objęte są kosztami pośrednimi).
22	Catering - przerwa kawowa	25-50 zł/osoba/dzień szkoleniowy		Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu. Wydatek kwalifikowalny, o ile forma wsparcia, w ramach której ma być świadczona przerwa kawowa dla tej samej grupy osób w danym dniu trwa co najmniej 4 godziny lekcyjne (tj. 4 x 45 min). Obejmuje kawę, herbatę, wodę, mleko, cukier, cytryna, drobne słone lub słodkie przekąski typu paluszki lub kruche ciastka lub owoce, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi, o ile mieści się w określonej cenie rynkowej.
23	Lunch/obiad	35-40 zł/osoba/dzień szkoleniowy		Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu. Wydatek kwalifikowalny, o ile wsparcie dla tej samej grupy osób w danym dniu trwa co najmniej 6 godzin lekcyjnych (tj. 6 x 45 minut). Obejmuje dwa dania (zupa i drugie danie) oraz napój, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi, o ile mieści się w określonej cenie rynkowej.
24	Transport osoby niesamodzielnej lub zależnej	Podstawienie specjalistycznego samochodu 25 zł, każdy przejechany 1 km - 2,50 zł		
25	Zbieranie materiału do badań - ankieta online	2-6 zł - w zależności od liczby zmiennych	jedna ankieta	Ostateczna cena jednostkowa zależy od liczby zmiennych, obszaru badania, grupy docelowej i specyfiki badanej tematyki.
26	Zbieranie materiału do badań - PAPI	10-15 zł - Krótka (do 15 pytań) 15-20 zł - Długa (od 15-25 pytań) powyżej 20 zł - 26 i więcej pytań	jedna ankieta	Ostateczna cena jednostkowa zależy od liczby zmiennych, obszaru badania, grupy docelowej i specyfiki badanej tematyki.
27	Zbieranie materiału do badań - CATI	15-20 zł - Krótka (do 15 pytań) 20-30 zł - Długa (od 15-25 pytań) powyżej 30 zł - 26 i więcej pytań	jedna ankieta	Ostateczna cena jednostkowa zależy od liczby zmiennych, obszaru badania, grupy docelowej i specyfiki badanej tematyki.

28	Zakup urządzenia wielofunkcyjnego	1100-1500 zł	cena za jedną sztukę sprzętu	Wydatek jest kwalifikowalny, o ile nabycie urządzenia wielofunkcyjnego jest niezbędne w celu wspomaganie realizacji działania, w przypadku gdy realizator zadania nie posiada wystarczającego zaplecza technicznego. Urządzenie winno posiadać funkcję druku, kserokopiarki, skanera.
29	Zakup komputera stacjonarnego wraz z monitorem lub laptopa	2500-6000 zł	cena za jedną sztukę/zestaw sprzętu	Wydatek jest kwalifikowalny, o ile nabycie sprzętu jest niezbędne w celu wspomaganie realizacji działania, w przypadku gdy realizator zadania nie posiada wystarczającego zaplecza technicznego. Sprzęt winien zapewniać parametry biurowe z oprogramowaniem systemowym i podstawowym pakietem biurowym (licencja na min. 12 miesięcy). Kwota zakupu powyżej 4000 zł winna być zarezerwowana dla sprzętu o specjalistycznych parametrach i ponadpodstawowych wymogach technicznych, który jest wymagany z uwagi na specyfikę zadania.
30	Profesjonalna fotorelacja z wydarzenia typu szkolenie, konferencja, event	1000-2400 zł	koszt jednostkowy usługi	Dotyczy jedynie zadań, w których w ramach własnych zasobów realizator nie jest w stanie zapewnić działania i tylko w przypadku gdy zasadne jest utrwalenie wydarzenia w formie zdjęć lub audio-wideo dla celów działań promocyjno-reklamowych lub edukacyjnych. Stosowanie stawki powyżej 1000 zł dopuszczalne jest w przypadku uwzględnienia również filmowania wydarzeń i przygotowania wideorelacji.
31	Stworzenie kreacji działań medialnych, edukacyjno-informacyjnych, kampanii społecznej	20000-45000 zł	koszt jednostkowy usługi	Koszt zawiera w sobie kompleksowe stworzenie identyfikacji wizualnej wraz ze strategią działań typu kampania społeczna, projekt edukacyjno-informacyjny m.in. przygotowanie tzw. "brand identity", logotypu, key visuali, claim'u, przeformatowań podstawowych grafik, strategii działań PR. Koszt zależy od stopnia skomplikowania projektu, jego zasięgu, trwania, ilości zastosowanych mediów, doświadczenia realizatorów, docelowej grupy odbiorców działań.
32	Przygotowanie i wdrożenie środowiska hostingowego	3 000 zł	koszt jednostkowy usługi	Działanie obejmuje prace informatyczne związane z przygotowaniem i wdrożeniem środowiska hostingowego. Działanie powinno być realizowane przez specjalistę z obszaru administracji i zarządzania infrastrukturą IT i obejmuje m.in.: instalację systemu operacyjnego, konfigurację i zabezpieczenie systemu operacyjnego, instalację modułów i bibliotek systemu, konfigurację domeny, vhost, konfigurację kopii bezpieczeństwa.
33	Migracja i instalacja platformy e-Learningowej	6 500 zł	koszt jednostkowy usługi	Działanie obejmuje przeniesienie istniejącej platformy e-learningowej z aktualnej lokalizacji na przygotowany uprzednio serwer hostingowy wraz z wszelkimi dotychczasowymi danymi. Działanie dotyczy sytuacji gdy platforma już istnieje.
34	Zakup i instalacja certyfikatu SSL	350 zł	koszt jednostkowy zakupu	Certyfikat na domenę internetową powinien zostać zakupiony u jednego z akredytowanych wystawców i zainstalowany na serwerze hostingowym w trakcie migracji i przed uruchomieniem platformy.
35	Utrzymanie serwera hostingowego	280 zł/miesiąc	koszt miesięczny	Działanie obejmuje zapewnienie dedykowanego serwera hostingowego o parametrach nie mniejszych niż: procesor Intel 4 core, 2 GHz, 8 GB RAM, 2 x 500 GB HDD, 500 GB Backup, przepustowość 100 Mbps.

36	Asysta techniczna dla platformy/strony internetowej zadania	150 zł/ miesiąc	koszt miesięczny	asysta techniczna obejmuje: diagnozę i rozwiązywanie błędów lub problemów występujących w trakcie korzystania z platformy, wsparcie w technicznym ulepszaniu platformy, prace serwisowe związane z ujawnionymi w trakcie użytkowania utrudnieniami w edycji strony internetowej .
37	Opracowanie techniczne materiałów oraz wdrożenie do postaci SCORM	1 000 zł	1 godzina szkoleniowa	Koszty oszacowane dla przygotowania 1 godziny szkoleniowej. Działanie obejmuje korektę edytorską, obróbkę graficzną w celu dostosowania treści do formy prezentacji, realizację nagrania lektorskiego, zakup materiałów ilustracyjnych, wdrożenie podstawowych animacji oraz publikację szkolenia w postaci SCORM.

Jednocześnie wskazujemy, iż w przypadku kosztów delegacji, diet, noclegów związanych z realizacją zadania obowiązują stawki na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

Koszty personelu:

Personel stanowią osoby zaangażowane do realizacji zadań lub czynności, które wykonują te zadania i czynności osobiście, tj. w szczególności osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub wykonujące zadania na podstawie umowy cywilnoprawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby współpracujące w rozumieniu art. 13 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wolontariusze wykonujący świadczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne pod warunkiem, że ich wysokość odpowiada stawkom faktycznie stosowanym u Realizatora zadania poza wnioskiem na analogicznych stanowiskach lub na stanowiskach wymagających analogicznych kwalifikacji.

W przypadku okresowego zwiększenia obowiązków służbowych danej osoby z personelu wykazanego we wniosku, wydatkami kwalifikowalnymi mogą być również dodatki do wynagrodzeń, o ile zostały przyznane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pracy, przy czym dodatek może być przyznany zarówno jako wyłączone wynagrodzenie za pracę przy realizacji zadania albo jako uzupełnienie wynagrodzenia personelu rozliczanego w ramach zadania.

Dodatek może być kwalifikowalny, o ile spełnione zostaną łącznie następujące warunki:

- 1) możliwość przyznania dodatku wynika bezpośrednio z przepisów powszechnie obowiązującego prawa;
- 2) dodatek wynika z regulaminu pracy lub regulaminu wynagradzania danej instytucji, lub z innych przepisów obowiązujących w danej instytucji, i został wprowadzony co najmniej 3 miesiące przed złożeniem wniosku;
- 3) dodatek potencjalnie obejmuje wszystkich pracowników danej instytucji, a zasady jego przyznawania są takie same w przypadku personelu zaangażowanego do realizacji zadania oraz pozostałych pracowników Wnioskodawcy;
- 4) dodatek jest kwalifikowalny wyłącznie w okresie zaangażowania danej osoby do realizacji wniosku;
- 5) wysokość dodatku uzależniona jest od zakresu dodatkowych obowiązków.

Dodatek jest kwalifikowalny do wysokości 40% wynagrodzenia zasadniczego wraz ze składnikami, z zastrzeżeniem, że przekroczenie tego limitu może wynikać wyłącznie z aktów prawa powszechnie obowiązującego. **Równocześnie, zastrzega się, iż pracownik otrzymujący go może w ciągu dnia pracy pracować maksymalnie 4 godziny zegarowe dodatkowo poza podstawowym czasem pracy (przy równoczesnym zachowaniu norm i czasu pracy wynikających z przepisów ogólnych dot. BHP i kodeksu pracy). Przy zaplanowaniu zadania jako bardziej czasochłonnego koniecznym jest zatrudnienie kolejnego pracownika.**

Od Realizatora oczekuje się wyboru takiego sposobu rozliczenia wynagrodzeń personelu zaangażowanego do realizacji zadania, który pozwoli na zapewnienie odpowiedniej jakości realizowanych działań i efektywne zarządzanie personelem.

Wydatki poniesione na wynagrodzenie personelu zaangażowanego na podstawie stosunku cywilnoprawnego (umowa zlecenie, umowa o dzieło, kontrakt menadżerski) są kwalifikowalne pod warunkiem, że spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) charakter zadań uzasadnia rodzaj zawartej umowy;
- 2) wynagrodzenie na podstawie stosunku cywilnoprawnego wskazane zostało w zatwierdzonym kosztorysie zadania;
- 3) rozliczenie zaangażowania zawodowego personelu następuje na podstawie protokołu, wskazującego wynik rzeczowy wykonanego dzieła i/lub ewidencji czasu oraz dokumentu księgowego potwierdzającego poniesienie wydatku.